РII II/58

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 26 Година II | 19 АПРИЛ 1945 | ЦЕНА 15.— ДИНАРА

ЗАСЕДАЊЕ ПЛЕНУМА
ГЛАВНОГ ОДБОРА УСАОС-а

Пет месеци после I Конгреса антифашистичке омладине Србије одржано је 11, 12 и 13 априла у Београду заседање пленума Главног одбора УСАОС-а. У Србији се омладински покрет после одржавања I Конгреса врло брзо развијао, тако да је у УСАОС-у данас скупљен велики број омладине. Та чињеница, упоредо са проширивањем територије федералне Србије и све живљим развојем политичког и привредног живота, указивала је на потребу заседања пленума Главног одбора УСАОС-а, на коме би се поред његовог проширења новим члановима донели и закључци у погледу досадашњег рада а и поставили нови задаци пред УСАОС.

Првог дана заседања, поред министра трговине и снабдевања народне владе федералне Србије, Воје Лековића, претседника УСАОЈ-а капетана Славка Комара, члана Централ. одбора УСАОЈ-а Михајла Швабића, присуствовали су и сви чланови Главног одбора УСАОС-а. Пошто је претседник УСАОС-а Драги Стаменковић отворио заседање прешло се на дневни ред.

ПОЛИТИЧКА СИТУАЦИЈА И ЗАДАЦИ

Први реферат: »Политичка ситуација и задаци« одржао је Драги Стаменковић, у коме је између осталог рекао:

»Образовање Јединствене народне владе Југославије и признање демократске федеративне Југославије од стране великих савезничких сила јесте велика победа народно-ослободилачког покрета и свих народа Југославије. Тековине народно-ослободилачке борбе и одлуке АВНОЈ-а признате су и од стране наших Савезника. Најбољи доказ за то је учествовање Југославије на међународној конференцији у Сан-Франциску.

Наш Јединствени фронт знатно се проширио и окупио је, може се рећи, све главне политичке групе и странке у Србији. Наш Јединствени фронт оформио се одозго до доле и он је данас стварно једина политичка сила у Србији.

Непријатељи наше нове Југославије, великосрпски шовинисти и остали реакционари прибојавали су се и трубили како ми цепамо српство. Али и ту су им запушена уста изјавом претставника Косова и Метохије, Војводине и Санџака, на ванредном заседању АСНОС-а«.

Омладински покрет у Србији узео је врло широке размере. У УСАОС-у је просечно окупљено 65% целокупне омладине. Но омладински покрет још се увек није у довољној мери уклопио у општи народно-ослободилачки покрет. Још увек се дешава да он у довољној мери не помаже све мере народне власти, да није она политичка снага у Јединственом фронту, која би могао да буде, а то само зато што омладина још увек не сматра Јединствени фронт својом организацијом. Омладинске организације навикле су се да сматрају обавезним само оне директиве које добијају од својих руководстава.

Још има одбора Јединственог фронта где нема омладинаца, постоје низови састанака и акција, које организује Јединствени фронт, а у којима не учествује омладина. Тај крупни недостатак нашег омладинског покрета може да доведе, ако то тако остане, до тога да наш покрет изгуби сваку политичку перспективу. Зато морамо уклонити тај недостатак много брже него што смо то до сада чинили.

Један од основних задатака, који стоји пред омладинским покретом, је проширивање и масовније активизирање целокупне антифашистичке омладине. »Сада, када ће се вршити избори, од огромног, пресудног значаја ће бити хоће ли сва мушка и женска омладина изаћи да гласа за Јединствени фронт, за тековине народно-ослободилачке борбе, или ће бити пасиван посматрач«.

Према томе главни задаци УСАОС-а били би: још више активизирати омладину у Јединственом фронту, како би она у његовом оквиру могла да буде јака и моћна политичка снага. Да омладина буде првоборац противу великосрпског шовинизма, против ратних шпекуланата и да постане најсигурнија подршка у свим мерама наше народне власти и наше Јединствене народне владе на челу са маршалом Титом. Да изолујемо шачицу непријатељских омладинаца, који покушавају да разбију јединство српске омладине. Да од нашег УСАОС-а направимо моћан омладински покрет, који ће еластичним формама рада сакупити сву српску омладину на пољу помоћи фронту, обнови земље, културном и просветном подизању, спортском и фискултурном подизању омладине. У ту сврху треба прилагодити наше организације. Да УСАОС буде заштитник и првоборац за специфична средњошколска, радничка, шегртска, сељачка питања, да се за њих заинтересује и да се стави на чело борбе.

Радно претседништво

После завршеног реферата Драгог Стаменковића развила се врло жива дискусија у којој су учествовали сви чланови Главног одбора УСАОС-а. На терену пред окружне одборе поставља се данас задатак окупљања што већег броја омладине и уклањање утицаја реакције, која данас не сме да напада фронтално, али зато користи сваки згодан тренутак за разбијање јединства омладине. Сви ти покушаји остају без успеха. Износећи политичку ситуацију на терену свога округа Божидар Михајловић, члан Главног одбора, поводом тога је рекао: »У колубарском срезу омладинци су ухватили 30 кољаша, док су пионири пронашли другу једну двојку и предали у руке нашој сеоској милицији«.

Миомир Цолић, из Зајечара, осудио је поступак сеоских газда: »карактеристично је за наш округ да имамо у срезу заглавском велики број омладинаца, који још увек подлеже експлоатацији сељачких газда. Ти омладинци морају да одлазе на рад у друге срезове као слуге и то уз врло бедну плату«.

Једно од централних питања у округу зајечарском је питање женске омладине. »Родитељи не схватају потребу доласка на саветовања у домове и не дозвољавају женској омладини да узима учешћа у раду. Застарела схватања у том погледу ометају рад«.

Проблем који се јасно истиче у свим окрузима и кога треба што пре решити јесте питање школе. Реакционари су на терен школства пренели битку, надајући се да ће ту у потпуности разбити јединство омладине. Нарочито су карактеристичне примере рада реакције изнели другови: Братислав Гудурић из Врања и Димитрије Бјелица из Лесковца.

Завршну реч поводом првог реферата дао је члан Ц. О. УСАОЈ-а Михајло Швабић. Пошто се задржао на прегледу спољне и унутрашње ситуације, истакавши као врло значајне догађаје боравак маршала Тита у Москви и ванредно заседање АСНОС-а, друг Швабић је говорио о задацима који стоје пред нашим омладинским покретом. »Ми, с омладинским покретом као саставним делом ЈНОФ-а, делом антифашистичког народног покрета, морамо пред себе да поставимо задатак учвршћивања Јединственог народно-ослободилачког фронта. Ми то можемо да радимо на два начина: активним залагањем у свим акцијама ЈНОФ-а и проширивањем омладинског покрета.«

Непријатељ покушава да наш Уједињени савез претстави као неку круту организацију, сличну онима, помоћу којих су фашисти угушивали омладинске снаге. Говорећи о тој подлој акцији реакционара друг Швабић је нагласио: »Ми нисмо државна организација већ државотворна. Ми смо организација која даје велики прилог у стварању државе. Важно је да ми будно пратимо рад наше владе, њене одлуке, декрете и законе, а исто тако и одлуке, које доносе народно ослободилачки одбори. Ми те одлуке морамо свим снагама да подупиремо, јер ни једна одлука не може да се спроведе ако је не прихвати народ и не понесе је одоздо«.

ОРГАНИЗАЦИОНЕ ФОРМЕ РАДА УСАОС-а

После завршене дискусије по првом реферату, другарица Каја Лаловић, члан Главног одбора УСАОС-а, одржала је исцрпан реферат о организационим формама рада УСАОС-а.

»Данас се пред УСАОС поставља питање: да ли је могуће окупити целокупну омладину помоћу досадашњих организационих облика? Да би се правилно одговорило на то питање потребно је посматрати УСАОС у односу на државу и ЈНОФ. У односу на државу задатак УСАОС-а био би да потпомаже све акције државне власти. У односу на ЈНОФ треба истаћи потребу што јачег повезивања УСАОС-а са осталим антифашистичким организацијама.

Услед нарочитих прилика под којима се развија омладински покрет у Србији треба изменити застареле облике рада. Конференције су данас често сведене на политичке а садржај им је неконкретан. Конференције пре свега треба да буду плански припремљене. У погледу на агитацију делатност УСАОС-а свела се у већини случајева само на штампу, док се културно-просветни рад развија у оквиру приредби и зидних новина, које често нису на довољној висини. Са развојем школства осећа се потреба за новим облицима рада УСАОС-а у школи.

Што се тиче рада са радничком омладином, треба водити рачуна да се одбори УСАОС-а стварају свуда где ње има. Ово је нарочито важно у погледу на шегрте. Треба се послужити примером Градског одбора УСАОС-а у Београду на чију је иницијативу одржана конференција са шегртима, са које је послата резолуција са захтевима радника за скраћење радног времена, повишицу плате, правилан однос послодаваца према радницима, увођење школа и курсева за раднике. На тај начин чини се основна помоћ радницима. Са друге стране одбори УСАОС-а у граду морају преко УСАОС-а фабрике да организују политички и културно-просветни рад међу

радницима са више плаћа. Врло озбиљно се поставља питање организовања радника у синдикате и радничке задруге. Чланови УСАОС-а морају бити најактивнији чланови синдиката, пошто је то организација која омогућује сваком раднику да се што више уздигне.«

Посебну пажњу треба посветити омладини села, од које треба стварати што шире одборе.

Спорт окупља данас велики део омладине. Због тога УСАОС треба да прими на себе још јаче активизирање омладинских маса на пољу фискултуре и спорта.

»Да би овако постављене организационе форме могле да се спроведу у живот, нужно је да се учине извесне измене у руководствима УСАОС-а и у начину њиховог руковођења. Пре свега треба проширити одборе и секретаријате, извршити поделу рада у њима и поставити као дужност обавезне састанке.

Кроз све те форме рада које постављамо не треба заборавити да рат још траје. Под паролом: Све за фронт — све за победу, треба проналазити конкретне облике рада«.

Читању реферата другарице Каје Лаловић и дискусији поводом њега присуствовао је претседник народне владе федералне Србије, др. Благоје Нешковић, који је при уласку у салу био бурно поздрављен од свих чланова Главног одбора УСАОС-а. На завршетку првог дана заседања пленума Главног одбора УСАОС-а узео је реч др. Благоје Нешковић. Он је у свом говору истакао задатке који се данас од стране народне власти постављају пред УСАОС.

Другог дана заседања наставила се дискусија поводом реферата Каје Лаловић. Износећи проблеме који се постављају пред О. одборе дискутанти су истакли да је рад са омладином био у многоме отежан услед нередовних састанака О. одбора. Другарица Маца Јагодић, из Крагујевца, нагласила је потребу рада са целокупном сеоском омладином. Затим се дискутовало о односу школе и УСАОС-а. О проблемима радничке омладине говорили су Михајло Туртић-Павка и Мирко Босиљчић, који је изнео стање радничке омладине у Бору. Значајне напомене у погледу спорта дао је друг Зоран Жујовић.

Дискусију по другом реферату завршио је друг Милијан Неоричић. Пошто се показало да су одбори УСАОС-а били уско постављени и да су тиме кочили развој омладине постављено је да се они што пре прошире. Поводом тога друг Милијан Неоричић је рекао: »Треба створити тако широке одборе како би они постали политичка претставништва омладине. У одборе и секретаријате треба примити јавне раднике, који би омогућили успешно делање и руковођење свим омладинским акцијама«.

По питању рада са средњошколском омладином Милијан Неоричић нагласио је потребу решења питања кухиња, интерната, књижница итд.

»Са радничком омладином треба одржавати конференције у оквиру којих би се третирала најактуелнија питања. То значи ангажовати што више радничке омладине у производњи и упоредо радити на томе да се она оспособи за стручан рад. Нарочито је важно одржавати конференције радничке омладине на којима би се постављало питање радног времена, шегрта, плата, питање образовања. Не треба дозволити да се курсеви одржавају увече, већ треба створити школе на рачун радног времена. То ће нарочито бити важно за ону омладину којој газде не допуштају школовање. Треба поставити на радничким конференцијама да се време у школи рачуна као радно и да буде плаћено«.

ВАСПИТНО-ПОЛИТИЧКИ РАД СА ОМЛАДИНОМ

Зага Стоиловић, члан Главног одбора УСАОС-а, одржала је реферат по питању васпитног рада са омладином.

»Питање васпитно-политичког стручног и културног подизања наше омладине, питање је изградње наше државе, учвршћења и развијања наше нове народне власти. Велики део наше омладине прошао је кроз ратну школу народног устанка. Кроз борбу за слободу одбрана се и развијала једна нова друштвена и политичка свест, која је по својој масовности и висини била она масовна снага која је омогућила победу над непријатељем и стварање човека, у нашој историји до данас непознатог. И кад се данас говори о новом Титовом покољењу, онда се у првом реду, као једна од најкарактеристичнијих особина подразумева политичка свест наше омладине. Та свест била је снага, која је покретала омладину у борбу и давала јој велике моралне снаге. Стара Југославија пружала је омладини само онолико знања колико је то било потребно да би се попунио њен бирократски апарат, а не

М. Неоричић, прет. Гл. одбора УСАОС-а

онолико колика је била стварна потреба народних маса. Борити се против свих навика, отклањати све остатке реакционарних режима, борити се против старог човека, шпекуланта, корупционаша, човека са пороцима, а на супрот томе стварати новога човека, израслог из народно-ослободилачке борбе, са високим моралним квалитетима, човека Титовог кова, то је један од основних задатака који се постављају пред нашу организацију. Ми смо прогресивна земља, али не у крутом смислу напретка индустрије и привреде већ у смислу општег напретка човека«.

Да би се успешно провело образовање широких народних маса треба оспособити много кадрова. Једно од врло повољних сретстава за решавање питања кадрова су добро организовани курсеви. Али они не могу да буду једино решење. »Поред курсева нужне су школе, нарочито радничке, шегртске, занатлијске, домаћинске, санитетске итд.

Наша школа носи највећи део васпитно-политичког рада. Она мора да постане резервоар из кога ће непрестано излазити нови кадрови, способни да реше све задатке наше државе. Задатак УСАОС-а је у томе да се све омладинске снаге културно и физички развијају, негују уметност и љубав према науци и култури. На тај начин ми ћемо помоћи органима народне власти у просвећивању широких народних и омладинских маса«.

У дискусији поводом реферата Заге Стоиловић истакли су се нарочито Милић Милосављевић-Корчагин и Милисав Војић. Јоца Марјановић изнео је неколико начина што свестранијег васпитно-политичког рада.

ПРИВРЕДНА ИСКУСТВА И ПРИВРЕДНИ ЗАДАЦИ

Затим је Радован Пантовић, члан Главног одбора УСАОС-а, прочитао реферат: »Привредна искуства и привредни задаци«. Заседању је присуствовао, поред чланова Главног одбора, др. Миливоје Перовић министар индустрије и рударства народне владе федералне Србије.

Најважније искуство које се стекло из великих акција је да рад мора да буде постављен плански и да се приступи његовом извођењу тек после потпуне припреме. У противном случају резултати рада су врло слаби, а радна снага троши се узалуд. Зато Главни или Окружни одбор и треба да стварају руководства која би управљала акцијама. Подела рада у руководствима мора да буде правилно извршена. Улога штампе је врло важна у погледу свих акција, јер се помоћу ње код омладинаца и народа развија правилно осећање дужности према властима и према раду. »Сваку акцију, сваки рад треба посматрати као форму окупљања омладине и као могућност да се омладина преваспитава, тј. да се ослобођава старог схватања о раду, да се оспособљава за веће и компликованије радове. Омладина која је била на Црном Врху, Руднику и у Срему битно се изменила. Она је стекла ново и правилно схватање важности рада за народ и државу. Много је штетног нестало на тим радовима, а развила се међусобна љубав и другарство, као и љубав према раду и држави.

Наши задаци у привреди уско су везани за помоћ нашој власти. Они се друкчије не могу замислити. Ради тога потребно је да наши одбори буду у сталној вези са одборима народне власти и да у договору са њима увек виде шта УСАОС може да прими потпуно на себе и колико он ту може да помогне. Сем тога ми можемо власти да помогнемо и на други начин. Озбиљна је помоћ ако омладина подупире било коју одлуку власти у циљу обнове привреде. Ми треба да поставимо ствари тако, да су задаци наше власти и наши задаци.»

Трећег дана заседања пленума Главног одбора УСАОС-а настављена је дискусија поводом реферата Радована Пантовића. У дискусији по овом реферату узели су учешћа сви руководиоци великих акција у Срему, на Руднику и Црном Врху. Поред друга Власте Милошевића о ударничком раду омладине говорио је и друг Зоран Жујовић, који је изнео примере београдских ударника који су у току Светске омладинске недеље премашили прописану норму. Било је случајева где је норма премашена и за 400%.

У наставку заседања Раденко Броћић, члан Главног одбора УСАОС-а поднео је реферат о раду секретаријата Главног одбора УСАОС-а. Он је подвукао напоре секретаријата у организовању окружних и среских одбора УСАОС-а, као и рад на организовању омладинских акција. На крају је изнео финансијско стање Гл. одбора. Зага Стоиловић дала је допунски реферат у коме је изнела резултате и успехе омладинских акција у Светској омладинској недељи, а друг Миле Мандић поднео је извештај о положају и животу наше деце у Бугарској.

Пленум Главног одбора УСАОС-а прихватио је затим предлог о проширењу Г. одбора и о проширењу секретаријата. Пленум Глав. одбора УСАОС-а проширен је са 39 нових чланова, међу којима се налазе омладинци и омладинке Србије и Санџака.

Секретаријат је проширен и конституисан у овом саставу:

Претседник, Милијан Неоричић, ђак из Ужица, члан ЦО. УСАОЈ-а; I потпретседник, Мирко Јовановић, комесар XXI див.; II потпретседник, Ђуро Нинчић студент из Београда; секретар, Загорка Стојиловић, ђак из Крагујевца; благајник, Ранђел Младеновић земљорадник из Топлице.

Чланови: Стаменковић Драги, радник из Лесковца; Пантовић Радован, радник из Прокупља; Броћић Раденко, ђак из Чачка; Дреновац Бора, ђак из Београда; Лаловић Каја, ђак из Шапца; Пуђа Душан, радник из Београда; Стојановић Драгомир, радник из Ниша; Јакшић Емилија, ђак из Београда; Жујовић Зоран, ђак из Београда; Ћосић Добрица, ђак из В. Дренове; Туртић Михајло, радник из Бора; Гудурић Братислав, ђак из Јабланице; Јефтић Боривоје, ђак из Књажевца; Марјановић Јован, студент из Београда; Петровић Славка, свршени матурант из Аранђеловца.

Пленум Главног одбора УСАОС-а упутио је народној влади Србије телеграм у коме се између осталог каже: »Ми обећавамо да ћемо дати највећу помоћ нашој првој народној влади у остварењу њених задатака, како бисмо кроз изградњу и унутрашње јачање Србије допринели што већи удео у јачању и изградњи наше државе, демократске федеративне Југославије. Стварајући од наше омладине Титову армију рада, ми ћемо савладати све тешкоће које стоје пред читавим нашим народом.«

После читања поздравног телеграма извршена је на свечан начин предаја одликовања члановима Главног одбора који су се истакли током народно ослободилачке борбе. Секретар АВНОЈ-а Миле Перуничић прочитао је одлуку Претседништва АВНОЈ-а којом се за свој неуморни рад и храброст у борби одликују: орденом Братства и јединства Драги Стаменковић, орденом Партизанске звезде III реда Драгомир Стојановић, Ранђел Младеновић, Милић Милосављевић и Никола Милекић, орденом за храброст: Вуксан Булатовић, Милутин Булајић, Нада Драгачевац, Бора Спасојевић, Божидар Михајловић, Зоран Жујовић, Михајло Туртић, Јоца Марјановић, Братислав Гудурић, Боривоје Јевтић, Светислав Поповић, Милорад Симић, Милован Бокановић, Миленија Милановић, Димитрије Бјелица, Зорица Милосављевић и Радован Пантовић.

Предају одликовања извршио је члан Президијума АВНОЈ-а др. Љубо Леонтић. Честитајући члановима Главног одбора на одликовању он им је рекао: »Дубоко сам потрешен при помисли да сте ви баш они, који су издржали највеће муке и борбе и највише допринели остварењу вековног сна нашег народа. Ви сте борци у борби исковани и ми са пуно поверења гледамо у вас јер знамо да нећете испустити свети барјак из ваших руку и да ћете ви остварити једну бољу и срећнију будућност народа Југославије и свих Словена а у корист читавог човечанства.»

У име одликованих чланова захвалио се Драги Стаменковић: »Ми ћемо као и до сада давати све снаге нашој Југословенској армији, како би она могла да изврши задатак који јој је постављен. Учинићемо све да оправдамо име које хоћемо да носимо, да смо Титова омладина.»

Заседање пленума Главног одбора УСАОС-а завршено је говором претседника Главног одбора УСАОС-а друга Милијана Неоричића, који је као главни задатак поставио пред пленум борбу за окупљање и јединство целокупне антифашистичке омладине Србије.

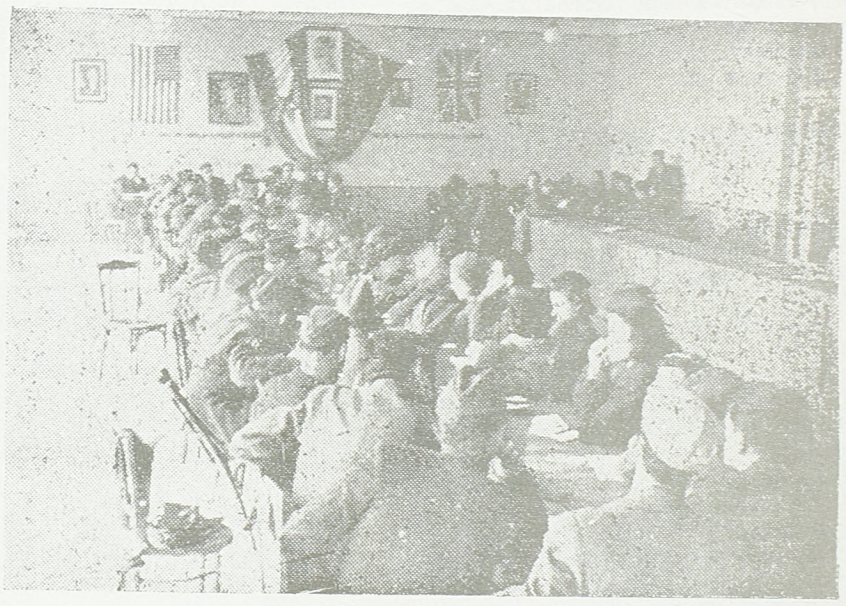

Са заседања пленума Главног одбора УСАОС-а

ДЕКЛАРАЦИЈА НАРОДНЕ ВЛАДЕ СРБИЈЕ

Народна влада федералне Србије, коју је на основу правилника АВНОЈ-а и одлуке Народне скупштине образовао др. Благоје Нешковић, дала је декларацију о својим задацима и будућем раду. Основни путеви владине политике одређени су самим њеним карактером: влада је плод јуначке борбе српског народа и осталих народа Југославије против окупатора и његових слугу, израз њихових напредних демократских стремљења. С тога ће њен основни задатак бити одлучно настављање борбе, залагање свих снага за потпуно ослобођење наше земље од окупатора и издајника и доношење „таквих мера које ће учврстити и даље проширити тековине народноослободилачке борбе у духу демократских тежњи нашега народа, које ће дати снаге нашим народима за најпотпунije организовање помоћи фронту и задовољење основних потреба широких народних слојева.“

Остварење ових циљева захтева беспоштедну борбу против свих саботера, непријатељских агената и капитулантских елемената, против „сваког покушаја слабљења ратних напора, обнове и учвршћивања наше земље.“ На пољу унутрашње изградње постављају се као основни задаци: брза обнова привреде, свестрана помоћ економски слабијим друштвеним слојевима, дограђивање и јачање народне власти. Обнова привреде спроводиће се путем даљег јачања државног сектора привреде, путем подршке задругама и синдикатима и помоћи приватној иницијативи. Упоредо с тим стоји на дневном реду одлучни обрачун са црноберзијанцима, шпекулантима и ратним богаташима који покушавају да бестидно искористе за своје себичне интересе привредне тешкоће са којима се земља бори и оскудицу широких народних маса.

У циљу појачања производне способности народне привреде влада ће настојати да обезбеди што повољнији кредит ситним произвођачима града и села и отпочеће одмах са расподелом и давањем сеоској сиротињи оне земље, која ће потпасти „под аграрну реформу“.

Влада ће посветити нарочиту пажњу решавању актуелних социјалних проблема као што је организовање здравствене службе тако да она буде приступачна свима народним слојевима, помоћ инвалидима, породицама палих бораца и ратних заробљеника, ревизија и побољшање положаја државних службеника и пензионера.

На пољу просветне политике спроводиће се одлучна борба против неписмености. За сељачку и радничку децу биће отворен већи број школа за стручно усавршавање ученика и културно подизање.

У интересу даљег изграђивања и правилног функционисања државног апарата влада ће појачати контролу над спровођењем законских одлука АВНОЈ-а и Народне скупштине, пооштрити личну и службену одговорност и водити непомирљиву борбу „против остатака бирократизма, корупције, протекције, саботерства и сличних појава у раду органа народне власти.“

Образовање народне владе Србије значи једно ново остварење оних националних и политичких права која је српски народ, заједно са осталим народима Југославије, извојевао кроз најтежу борбу у својој историји и која су загарантована одлукама АВНОЈ-а. Програм који је влада изнела у својој декларацији значи одлучно продужавање оним путем који је обележен крвљу безбројних јунака великог ослободилачког рата и који једино и одговара демократским и слободарским тежњама и стремљењима српског народа. Зато тај програм и није само владин програм. То је програм читавог српског народа, програм Јединственог фронта, програм сваког родољубивог сина ове земље.

И наше омладинске организације, наш УСАОС, мора стојати као један човек иза тога програма, мора заложити све своје снаге да помогне његово што брже и потпуније остварење.

ВОЈНО - ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЈУРИШ НА БЕРЛИН

Термин муњевитог рата који су толико популарисали Хитлерови стратези могао би се с пуним правом применити на операције које сада воде савезничке војске у Немачкој. На истоку су трупе маршала Толбухина за свега неколико дана огорчених борби ослободиле престоницу Аустрије, Беч и читаво индустријско подручје источно и западно од њега. Овим продором, који је Црвеној армији широко отворио врата у Јужну Немачку коначно је сахрањен Хитлеров план да у брдовитом пределу Аустрије и Баварске створи последњи бастион отпора.

Истовремено трупе маршала Малиновског, које после заузимања Братиславе, напредују у северозападном правцу, према Брну, отклањају сваку могућност успешног отпора у индустриском базену Моравске и Чешке, који после губитка Шлезије, источне Аустрије, Рура, Рајнске области и Вестфалије, претставља последњи важан центар немачког ратног снабдевања.

Док је немачки фронт на истоку још прилично повезан, тако да се напредовање Црвене армије остварује у сталним жестоким борбама, немачки западни фронт се налази у фази распадања. Нагомилавањем трупа на истоку на штету западног ратишта, немачко вођство нема у виду постизавање стратеиског ефекта, већ чисто политичког, наиме — потпиривање суревњивости међу савезницима. Међутим, развој ситуације нам даје право да верујемо да ће и тај последњи политички трик нацистичког вођства остати безуспешан.

Војну ситуацију на западу карактерише и даље велика покретљивост фронтова, која је условљена пуном оперативном слободом савезничке команде. Ликвидација немачке оружане силе врши се неслућеном брзином. Англо-америчке трупе настављају брзо напредовање и заузимају при томе скоро без отпора најважније животне центре Немачке.

Док се врши чишћење Рурског базена, канадске трупе су напредујући кроз северну Холандију избиле на обалу Северног Мора и тиме отсекле немачку северозападну армиску групу.

Југоисточно од простора операција британских трупа које чисте област Бремена и напредују према Хамбургу, америчке армије су, надирући кроз средњу Немачку према Берлину, избиле на широком фронту на Елбу и успеле да пређу на њену десну обалу. Спајањем савезничких армија у простору Берлина биће изолована и цела немачка северна армиска група. Међутим, стварање овог новог оперативног казана неће имати последице стратешког значаја, већ искључиво тактичког, пошто се у овом тренутку цела Немачка може сматрати као један велики оперативни казан. Даљим напредовањем англо-америчких трупа кроз Баварску и совјетских кроз Аустрију ући ће и јужни део немачког фронта у фазу тактичког распарчавања.

ПРОБОЈИ СРЕМСКОГ ФРОНТА

Офанзивне операције наше армије за коначно разбијање и протеривање окупатора из наше земље, добиле су последњих дана изванредан замах. Први велики успеси опште офанзиве која се сада води, забележени су на босанском и личком сектору. У Босни је победоносно завршена велика битка за Сарајево. После два месеца огорчених борби за комуникацију Сарајево—Брод, којом је непријатељ покушавао да повуче главнину својих трупа из Санџака, Херцеговине и Босне, и савлађивања јаких непријатељских положаја на Иван-Седлу, Палама и Мокром наше трупе успеле су да склопе потпун обруч око Сарајева, где је затворен јак немачко-усташки гарнизон, и да на јуриш заузму сам град. Настављајући офанзиву према северу јединице наше армије ослободиле су јако непријатељско упориште, важно рударско и индустриско средиште Зеницу, за коју се такође дуже време водила огорчена битка.

Готово упоредо са овим великим успесима, 14-ог априла ове године објавио је Генералштаб Југословенске армије прве резултате велике, победоносне офанзиве која је после дужег затишја отпочела на сремском фронту. У једној од најзамашнијих операција које су до сада вођене на нашем ратишту, форсирајући Саву, Дунав и Драву и ударајући истовремено у чеону линију немачког фронта у Срему, наша армија је разбила најјаче и најупорније бранено немачко упориште у нашој земљи, напредовала преко 50 км. и ослободила градове Осјек, Вуковар, Винковце и Доњи Михољац. У овим борбама до ногу су потучене 41 и 11 немачка и 3 и 12 Павелићева дивизија. Гоњење разбијеног непријатеља наставља се са највећом енергијом.

У свим овим операцијама, а нарочито приликом пробоја фронта у Срему наша армија доказала је још једном своју високу борбену способност. Борбени полет наше младе армије, прокушана истрајност и висока свест наших војних руководилаца помогли су да се брзо савлада техника и тактика новог начина ратовања, да се наше јединице, навикнуте на партизанско ратовање успешно прилагоде новим условима борбе и да у тим условима докажу своју надмоћ над добро издресираним Хитлеровим и Павелићевим бандама. У љутим борбама, савлађујући безбројне тешкоће, наша армија кида сваког дана комад по комад од крваве непријатељске канџе, која још увек притискује нашу земљу, и уништиће је до последњег остатка.

МОСКОВСКИМ УГОВОРОМ

ОБЕЛЕЖЕНИ СУ ПУТЕВИ БРАТСКЕ САРАДЊЕ НАШИХ НАРОДА СА НАРОДИМА СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА

Данас, када неравна и беспоштедна борба наших народа против фашистичких поробљивача доноси сваким даном велике, историјске плодове на свим пољима друштвеног живота, нема догађаја који би нам јасније показао сву величину извојеване победе и речитије говорио о новом добу у које улазимо, од уговора о пријатељству и узајамној помоћи између нове Југославије и Совјетског Савеза, који је 11 о. м. потписан у Москви. Отуда она спонтана, неописива радост која је на вест о томе захватила најшире народне масе, допрла у сваку кућу и колибу, обузела сваког поштеног сина ове земље.

Уговор који је маршал Тито у име наше земље склопио са братским Совјетским Савезом је најлепши симбол пуне победе радног народа наше отаџбине над свим његовим унутрашњим и спољним непријатељима, јер су сви они у жељи да га потпуно обесправе и поробе имали увек пред очима један циљ: одвојити га, удаљити га што више од великог словенског брата на истоку, од моћиог Совјетског Савеза, који је једини био у стању и био вољан да му пружи несебичну и трајну потпору у његовој борби за слободу.

Великосрпска и друге назадне хегемонистичке клике које су владале у старој Југославији, бојећи се за своје себичне интересе, упркос једнодушне љубави и поверења свих наших народа према Совјетском Савезу, упркос основних политичких и привредних интереса наше земље, која је била окружена са свих страна грамзивим империјалистима и пљачкана од туђинског капитала, водили су отворено непријатељску политику према СССР-у и покушавали да полицијским терором, подлим клеветама и плаћеном лажљивом пропагандом ослабе здрав народни инстинкт и посеју што више предрасуда и заблуда. Ипак, дубоко укорењена, традиционална вера и љубав наших народа према братској Русији остала је непоколебана. Та вера била је најчвршћи ослонац у борби противу домаће реакције. Та вера дала нам је одлучност и снагу да 27 марта бацимо под ноге срамни пакт са хитлеровским разбојницима, који је значио бедну капитулацију пред распомамљеним германским империјализмом. Та вера дигла је на устанак против завојевача голоруки народ и испуњавала непоколебивом чврстином наше борце у четворогодишњој крвавој, беспоштедној борби.

Искуство из овога рата, снага, јунаштво и херојски самопрегор који је Црвена армија испољила у својој предводничкој борби са варварским фашистичким завојевачима, а нарочито братска, незамењива војничка политичка и економска помоћ коју је Совјетски Савез указао нашим народима у најсудбоноснијим часовима њихове историје, још више су учврстили ту веру, претворили је у непоколебиво сазнање да само у ослону на овог највећег и највернијег пријатеља, у нераскидивом савезу са њим можемо обезбедити своју слободу и изградити срећнији живот. Уговор који је склопљен у Москви показује да је нова Југославија одлучно закорачила тим путем. На међународном плану он значи даље унутрашње учвршћивање и јачање антихитлеровске коалиције, дизање њене борбене способности и политичке ефикасности. За нашу земљу он претставља високо признање њеним борбеним напорима и жртвама, ново дизање њеног међународног угледа. У послератном периоду изградње, који ће у једној земљи, порушеној и опљачканој као што је наша, бити пун тешких и озбиљних проблема, уговор нам обезбеђује драгоцену помоћ и подршку једне велике земље која је својим наглим успоном задивила читави свет. Најзад, овај уговор који изражава најискренија и најдубља осећања наших народа, претставља камен темељац читаве наше спољне политике, која ће и убудуће ићи путем учвршћивања братства међу свим словенским народима и присне сарадње са свим истинским слободољубивим и мирољубивим снагама света.

Н. П.

СМРТ ФРАНКЛИНА РУЗВЕЛТА

У данима сламања последњег отпора хитлеровске Немачке, у данима триумфа слободољубивих снага света, блок слободољубивих народа претрпео је велики губитак. Дванаестог априла преминуо је Франклин Рузвелт, претседник Сједињених Америчких Држава, један од вођа антихитлеровске коалиције.

Данас, кад се догодила катастрофа у коју је фашизам бацио свет, може да се оцени Рузвелтова државничка мудрост и далековидост што је међу првим чимовима

своје спољне политике успоставио дипломатске односе са Совјетским Савезом и што је давно пре рата правилно увидео опасности које од немачког и јапанског фашизма прете народима Сједињених Држава и свим слободољубивим народима света.

На супрот жељама америчких реакционара, настојао је Рузвелт да оствари што тешњу сарадњу Сједињених Америчких Држава са Совјетским Савезом и Великом Британијом не само по питању заједничког вођења рата него и по питању изградње међународне организације за обезбеђење мира. Баш у тренутцима коначне победе, у тренуцима кад хитлеровцима остаје као последње сретство спасавања сејање раздора међу савезницима и када се као главни задатак пред савезнике поставља уништење фашизма и фашистичких покушаја, да, благодарећи реакцији у савезничким земљама која сада проповеда сажаљивост према крвницима, оставе жаришта из којих ће распиривати супротности међу уједињеним нацијама, — баш у том судбоносном прелазном периоду, у коме би његово учешће било од великог значаја, умире Рузвелт. Али иза њега остаје његов рад, остаје његово учешће на Кримској конференцији, остаје Кримска конференција — темељ будућег мира, као његов тестамент.

ФАШИСТИЧКИ ВАМПИРИ

У својој шовинистичкој кампањи против наше земље италијански „демократи“ Мусолинијеве школе отишли су још један корак даље: од подлог клеветања кроз ступце плаћене, реакционарне штампе, они су прешли на своје омиљено сретство политичке борбе, на подмукле злочине и атентате: убацили су бомбу у зграду наше војне мисије у Риму. Овај злочин само је један нов доказ да ђаци нису заборавили учитеља и да су се разни Цингарели, Орланди и њима слични, одрекли Дучеа не зато што су искрено одбацили мрачне политичке циљеве фашизма, већ једино зато да би у новим приликама и под новом фирмом могли и даље да их заступају. Они се службено одричу Мусолинијеве личности да би спасли Мусолинијево дело, да би сачували што већи део империјалистичке пљачке и са њом оне најдубље, најснажније корене фашизма. Тим људима никако не улази у главу да су данас прилике и односи ипак нешто другојачији него што су били 1919 и 1920 године, када су италијанске трупе извршиле насилну окупацију Горице, Истре и Кварнерских острва где живи знатна већина словенског становништва и када је Мусолинијев миљеник, песник-авантуриста Д'Анунцио извео у Ријеци свој шарлатански пуч са преобученим италијанским војницима.

У оно време биле су још нове слатке италијанске приче о демократији и поштовању националних права. Али за нама су данас преко 25 година италијанске владавине овим крајевима. За напаћени словенски живаљ биле су то године заиста неупоредивог терора. Уништено је инквизиторским мучењем у злогласним фашистичким тамницама и поубијано на разне начине на десетине хиљада најсвеснијих и најбољих народних синова, укинуте су биле не само државне већ и приватно издржавне словенске школе, насилно су прекрштавана словенска презимена и имена, била је најстрожије забрањена и сама употреба словенског језика. Па ипак ни најсвирепије методе фашистичког угњетавања нису могле да сломе отпорну снагу поробљеног народа нити да угуше и помраче његову свест.

Када су после распада старе Југославије наши народи повели борбу на живот и смрт са фашистичким поробљивачима народ Истре и Горице стао је смело и недвосмислено у исти борбени фронт са својом словенском браћом. Ни подла игра Рупникових агената, ни бесомучна католичка пропаганда, ни стално присуство јаких италијанских и немачких гарнизона није могло да спречи избијање општег народног устанка из кога су поникле челичне бригаде нових бораца.

Али не само то. Успомена на године омрзнуте фашистичке владавине, привредни застој који је овим крајевима донело одвајање од природног економског залеђа и најзад правилна, истински демократска и слободарска политика народно-ослободилачког покрета учинили су да се и знатна већина италијанског становништва правилно определи и да уз бок словенских бригада стану бригаде италијанских бораца у саставу народно-ослободилачке војске.

У заједничкој борби против фашистичке тираније изградила се братска солидарност и разумевање између словенског и италијанског становништва и дошла до изражаја јединствена воља да се изгради слободнији и човечнији живот у оквиру истински демократске Титове Југославије. Најбољи одговор на бестидне провокације римских империјалиста су речи које им је са конференције италијанске антифашистичке омладине Словеначког Приморја упутио један млади борац италијанске бригаде Фонтанот, која се бори у склопу IX корпуса Југословенске армије: „Ми хоћемо да живимо у демократској федеративној Југославији, јер нам је у њој загарантован несметан развитак. Народи Југославије дају нам широке могућности развоја. Ми ћемо доследном борбом доказати да заслужујемо њихово поверење. Заједнички проливена крв чврсто нас је повезала у братство и ни једна снага неће моћи да га разбије, а најмање сплеткарење империјалистичких агената у Риму. Ови елементи треба да се спремају за дан када ће одговарати за своје злочине пред својим народом и пред читавим слободољубивим човечанством“.

После четворогодишње самопрегорне борбе са немачким и италијанским фашизмом и њиховим помагачима наши народи налазе се у таквом положају да бар у погледу својих основних животних права не морају трпети ничијн диктат, а најмање диктат дојучерашњих Хитлерових савезника. Народ, који се није плашио да голорук подигне устанак усред фашистичке тврђаве онда када је фашизам био на врхунцу своје војничке моћи, неће се уплашити ни хистеричне дреке империјалистичких разбојника у демократском руху, а још мање ће га она натерати да се одрекне свога права на слободан живот.

Н. П.

ИЗАБРАН ЈЕ ИЗВРШНИ ОДБОР МЕСНОГ СИНДИКАЛНОГ ВЕЋА ЗА БЕОГРАД

Месно синдикално веће за Београд одржало је 15 ов. м. пленарну седницу. На седници је изабран Извршни одбор месног синдикалног већа. После читања реферата о досадашњем раду и о задацима, који стоје пред месном синдикалном организацијом и после живе дискусије, једногласно је прихваћена резолуција у којој се тражи што хитније доношење одлуке о повишењу надница и плата, озакоњење нацрта одлуке о радничким повереницима који је предложио Главни одбор јединствених синдиката радника и намештеника, прописивање и доношење строгих законских мера против шпекуланата и црноберзијанаца и хитан и свестан претрес станбеног питања у Београду. Са седнице су упућени телеграми Главном одбору јединствених синдиката Југославије и влади федералне Србије.

ИСТРА ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКУ АРМИЈУ

Сакупљање хране у Истри за нашу Југословенску армију дало је неочекиване резултате. Само за месец дана омладина Истре је сакупила 51 вагон хране, лекове и 600.000 лира. Кампања је успела нарочито у Ријеци и Пуљу. Ово је велики допринос народа према својој војсци, особито кад се има на уму, да је Истра испресецана непријатељским упоришћима и да непријатељ непрестано контролише народ.

НАГРАДЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ РАДОВЕ У ВОЈВОДИНИ

Главни народно-ослободилачки одбор Војводине донео је допунску одлуку о наградама за оне пољопривредне радове који ће се обављати у **акорду** (ђутуре). За извршене радове по 1 кат. јутру (58 ари) добијаће радници следеће количине кукуруза у зрну:

1. **Радови око шећерне репе:**

а) Прашење, проређивање са првим и другим копањем 700 кгр. кукуруза у зрну и храна или 815 кгр. кукуруза у зрну без хране.

б) Вађење и товарење репе 550 кгр. и храна или 640 кгр. кукуруза без хране.

2. **Радови око сунцокрета:**

а) Копање два пута 200 кгр. и храна или 225 кгр. без хране.

б) Сечење сунцокрета 320 кгр. и храна или 360 кгр. без хране.

3. **Конопље:** сечење, везивање и стављање у купе 700 кгр. и храна или 800 кгр. без хране.

4. **Радови у винограду:** 3 копања, 4 прскања, 3 везивања, плељење и др. 1.700 кгр. кукуруза и храна или 1.900 кгр. без хране.

Саопштење Министарства пољопривреде.

Образоване су народне владе Хрватске, Македоније и Црне Горе

На изванредном заседању Президијума ЗАВНОХ-а, које је одржано 14 априла у Сплиту, образована је у складу са правилником АВНОЈ-а, прва народна влада федералне Хрватске под претседништвом др. Владимира Бакарића, а у Скопљу је 16 априла, на заседању Антифашистичке скупштине народног ослобођења Македоније образована демократска влада федералне Македоније под претседништвом Лазара Кулишевског. На Цетињу, на четвртом заседању ЦАСНО-а, мандат за састав црногорске федералне владе добио је Блажо Јовановић.

*

Стварање народних влада Хрватске, Македоније и Црне Горе, у тренуцима када наша јуначка Југословенска армија и победоносна Црвена армија уништавају и последња упоришта фашистичких завојевача у нашој земљи, претставља крупан корак ка унутрашњој консолидацији и ка учвршћавању братства и јединства наших народа. Оне долазе као резултат тешких борби које су народи Хрватске, Македоније и Црне Горе, у заједници са осталим народима Југославије и свим слободољубивим народима света водили и још увек воде против фашистичких окупатора и њихових помагача. Као такве оне су израз демократских тежњи хрватског, македонског и црногорског народа за остварењем што потпунијих националних права и за постизањем равноправности свих народа наше земље.

НАШИ ПИОНИРИ У БУГАРСКОЈ

Ових дана се навршило три месеца од дана када је прва група наше деце кренула у братску Бугарску. Данас, по целој Бугарској, од Софије па до Варне, дуж обале Црног Мора и по најлепшим летовалиштима борави 12.000 наше деце у дечјим домовима. Најлепше ваздушне бање, минерална купалишта и најчувенија бугарска летовалишта препуна су наше деце. Костенец-бања на Рили планини, Тревна — санаторијум за грудоболне и многа друга места стављена су им на расположење. Чувена »Ружина долина«, околина града Казанлка испод Старе Планине, где су боравили бугарски устаници, пружиле су уточишта југословенској деци. Пловдив, друга бугарска престоница има у својој гимназији око 300 наше деце. Бургас и Русе такође, а дуж Црнога Мора начичкани су безбројни југословенски дечји домови. У месту Светом Константину има 500 наше деце, која су смештена у две велике модерне виле уз само море.

Свака област, сваки срез има свој помоћни комитет који има задатак да се брине о нашој деци. Међутим, Бугари, чак и они који имају најмање, помажу и чине да боравак југословенске деце у Бугарској буде што удобнији и радоснији. Мало и сиромашно село Гуљанци у северној Бугарској, где се налази наш дечји дом са 30 деце, учитељем и васпитачем, дало је све од себе да наша деца ни у чему не оскудевају. Мали бугарски сељачићи доносе много понуда и поклона нашим најмлађима и међу њима се развија велико и дубоко другарство и љубав. Наши пионири нигде нису осетили толико љубави и срдачности као у Бугарској. Они се осећају као код својих кућа, као у свом селу и свом родном граду. Са бугарским пионирима они праве излете, заједнички играју и певају и дани пролазе брзо, у радости и изобиљу. Наши пионири певају партизанске песме својих старијих другова-бораца, уче од бугарске деце кроз песму како су се бугарски родољуби борили и многобројне приредбе по југословенским дечјим домовима продубљују и учвршћују пријатељство нашег и бугарског народа.

Међутим, наши пионири у Бугарској не заостају по школи од својих другова у домовини. Они редовно иду у школу и труде се да буду добри ђаци. Свом дому и својим друговима они пишу писма, описују свој живот и срдачност бугарских домаћина. И Тито, њихов велики друг и најдражи старатељ добија писма од њих, јер југословенски пионири не заборављају, ни кад су далеко од своје домовине, да се о њима брине и стара друг Тито.

Дешава се да се понеки пионир не понаша »пионирски«. И нема веће казне ако му се одузме »титовка« и скине петокрака са ње. Највећи понос наше деце је што су они »Титови пионири«. Из зидних новина, којих има у сваком југословенском дечјем дому, види се колико наши пионири мисле на своју домовину, колико је воле и из њих бугарска деца читају и уче о борби храбрих југословенских бораца за слободу. У једном бугарском градићу играли су наши пионири са бугарским футбалску утакмицу: победили су наши. Идућу утакмицу играће са измешаним тимовима. У граду Плевну, дом наше деце је поред саме станице. Једног дана стигао је у станицу транспорт бугарских рањеника са Драве. Одмах су наши пионири замолили своје учитеље и васпитаче да помогну при транспорту рањеника, које је хитно требало пренети у болницу. Стотину наших пионира и пионирки пренело је заједно са својим васпитачима преко 200 рањеника у болницу. Кад су свршили транспорт, већ је била ноћ. Цео град причао је после о делу наших пионира, а звучници су указивали свима пример наше деце.

Но нису само »плевенски пионири« ти који служе као пример бугарској деци. Широм целе Бугарске, по свим нашим дечјим домовима, живе новим животом, срећна међу бугарском браћом, наша опорављена деца.

М. Д. М.

ИЗ ФЕДЕРАЛНИХ ЈЕДИНИЦА

ОМЛАДИНА БОКЕ НА РАДУ

У току ударне недеље дневно је у раду учествовало просечно 1348 омладинаца и омладинки. Дато је 53.004 радна сата. За то време је оправљено 135.108 квадратних метара земље, насечено и пренесено на одређено место 209 куб. метара дрва, сакупљено 298 тона гвожђа, насуто и поправљено 45 км. сеоског и 29 км. пољског пута, засијано 3.080 кгр. разног семења, пренето 3.300 кгр. сточне хране, окопано и уређено 94.435 лоза, пренето на 1 км. даљине 443 комада железних шина тешких по 160 кгр. Сем овога затрпавани су ровови, оправљени омладински домови, преношено брашно, чишћене рушевине.

Ударна чета села Сврчуга—Мокрина за 1.088 радних сати обрадила је и засејала 70.000 квадратних метара земље.

МАКЕДОНИЈА

Друга радна бригада од 200 омладинаца и омладинки из Прилепа и Кавадара пошла је у Војводину да бере кукуруз. Тежак је био пут ових омладинаца. Они су ишли од Велеса до Скопља пешке, носећи свој пртљаг на леђима.

На станици у Скопљу их је поздравио друг Кемал Сејфула, секретар Главног одбора НОМС-а. Позивајући омладину да свим снагама крене на посао, друг Сејфула је рекао: «Од вашег рада зависи да ли ће бити спашене хиљаде килограма кукуруза, који је у овим тешким временима толико потребан нашем народу. Не само то, вашим радом ви ћете на делу доказати братство свима онима који роваре и желе да разруше братство македонског и српског народа.»

Кочанска омладина која се на Конгресу обавезала да ће дати 1000 килограма пиринча за јуначку Лику, скупила је 2.000 кгр. пиринча. Омладина села Блаца скупила је 325 кгр. пиринча.

ПРВА СРЕДЊОШКОЛСКА КОНФЕРЕНЦИЈА

У недељу 15 априла одржана је у Београду на иницијативу Главног одбора УСАОС-а прва средњошколска конференција којој је поред наставника присуствовало и преко 200 делегата ђака из свих средњих школа у Србији. Конференцију је отворила другарица Ранка Божовић, члан Градског одбора УСАОС-а а затим је друг Бранко Сучевић, начелник Педагошког одељења УСАОЈ-а говорио о главним смерницама наше просветне политике.

Пошто је подвукао значај ове прве средњошколске конференције он је прешао на излагање старог школског система и указао на све његове недостатке и мане. Говорећи о реорганизацији школског система у циљу демократизације школе како би народну просвету и културу учинили приступачном и најширим нашим народним масама, он је на основу до сада стечених искустава у раду на обнови школства изнео свој исцрпан предлог о новој школи. У новој организацији школског система би се поред редовне школе стварао и систем течајева за оне који су учешћем у народно-ослободилачкој борби пропустили време за школовање као и за оне који до сада нису имали прилике да се школују. Поред ових предвиђају се и разни дописни течајеви где ће људи који раде моћи да уче и путем дописивања да дођу чак до Универзитета. „Тиме ће просветни рад бити приближен народу и моћи ћемо да оно што се зове култура дамо читавом народу јер просвета не треба да служи неколицини већ свима.“

После њега је друг Зоран Жујовић поднео реферат: „УСАОС у решавању средњошколских проблема“. Изневши задатке који се у изградњи наше земље постављају пред нашу средњошколску омладину друг Жујовић се, подвукавши неопходност челичног јединства целокупне омладине за остварење тих постављених задатака, осврнуо на нову школу и на нове методе рада. Он је указао на прикривене непријатеље који покушавају да ослабе ратне и градитељске напоре народа и истакао да морамо тражити преко наших организација, од наше народне власти да уклони такве људе. „Тек после тога, — наставио је друг Жујовић — ми ћемо из школе излазити такви да можемо што више користити народу.“ Он је објаснио да је УСАОС тај који треба да правилно поставља однос према учењу и подвукао је потребу да буде што више одличних ђака у нашој средњој школи и да чланови УСАОС-а треба у томе да предњаче.

Затим је по рефератима отворена дискусија која је била врло обимна и у којој су поред ђака узели учешћа и наставници. Изнета су многобројна мишљења о новој школи и правцима њеног рада, о томе како треба поставити однос ђака и професора за правилан васпитни рад, као и многи конкретни предлози за решавање тешкоћа на које се наилази у току наставе. Тако је Душан Исаковић из X мушке гимназије предложио стварање школских фондова који ће организовати школске књижаре како би се на најбољи и најјевтинији начин дошло до школског материјала и уџбеника. Милован Дидић из Лесковца изложио је тешкоће трговачке школе која није у стању да сама себе издржава и подвукао је знатан напредак у лесковачкој гимназији. Говорећи о омладини Прокупља Даница Радић је изнела како се напорима дошло до успостављања правилног односа ђака и наставника. Професор Ципурш изложио је формирање наставничких радних група и њихов рад на пољу подизања омладине. Уопште у целој дискусији нарочито јасно је подвучена потреба што чвршће међусобне сарадње наставника и ђака а исто тако и неопходност борбе против свих непријатељских елемената који хоће да изазивају раздор међу школском омладином и уносе пометње у њихов рад. На крају ове опширне дискусије реч је узела другарица Митра Митровић-Ђилас, министар просвете федералне Србије и између осталог рекла:

»Говорим вам као ваша старија другарица о томе шта наша народна власт чека од вас и шта она има права да чека од вас. Данас ви уживате у слободи за коју су дали своје животе многи и многи ваши другови и другарице, јер борећи се за слободу ваши другови су се борили истовремено и за ово, борили су се да и ви можете да уживате у земљи у којој ће бити слободе за све поштене и исправне људе и где ће култура бити приступачна најширим народним масама. И када су они дали своје животе мислим да народна власт има права да од вас тражи максимум напора да живите за своју домовину и да све своје енергије ускладите са њеним потребама и тежњама. Али када се ради о школи могу да кажем да никада ни једна власт није дошла на руководство државе као ова наша млада народна власт у овако тешким приликама: у време рата кад је земља разрушена и опустошена од фашистичког непријатеља. Зато она тражи од вас и има право да добије сву могућу подршку, сву помоћ у име народа и на његову корист.

Ова ваша конференција доказује да сте ви схватили свој посао, а то значи да сте схватили и своју дужност према земљи. Нама треба људи способних, демократских, вредних, радних људи који су спремни да изврше сваки задатак који се постави. Ваш основни задатак је да се постарате да постанете такви људи и да заиста будете нова смена онима, који су се борили за слободу наше отаџбине. Сви грађани имају своје задатке, а ви сте њихов најмлађи део, Ваша је грађанска дужност да као најмлађи свршите свој задатак најбоље, да га вршите приљежно, вредно, свесно и дисциплиновано.

Делегати на конференцији средњошколаца

Ниједно руководство државе није имало толико тежња да пружи народу бољитка као ово данас, али када се ради о школи ми се налазимо пред тешким проблемима. Наше школе су разрушене, ми немамо учила, ми немамо уџбеника. Не желим да вређам, али међу наставничким кадром има много људи, који се врло тешко ослобађавају старих навика, а ми хоћемо да вам дамо нову школу, нову садржину оном што треба да научите у школи. Тешкоће на које наилазимо да бисмо то спровели одмах, веома су велике. Велике реформе у школама ми нисмо кадри да за један месец изведемо, а са школама се не може играти и започињати нешто што не можемо изнети на леђима. Ми ћемо данас учинити све да што је могуће пре унесемо у школе нов дух, ма да су тешкоће материјалне природе велике. На пример ми нисмо у стању да уџбенике који нису добри одмах заменимо, али ми ћемо зато учинити све да наша омладина нађе у школама поред малог научног дома и свој омладински дом. То двоје морамо од школе створити. Да бисмо у школама ваљано радили, да бисмо се у њима учили, морамо се потрудити да унесемо у школе свесну, али веома тврду дисциплину. Ми смо зато издали дисциплинска правила и у њима су предвиђене казне. Немојте да вас зачуди што постоје казне. И можда чудно изгледа што ми прво говоримо о казнама, али нека геслo средњошколаца, а нарочито чланова УСАОС-а буде да не заслуже ниједну казну, а против неправедних казни ми ћемо се сви заједно борити. И тако ћемо другарски и заједнички да решимо питање кажњавања. Али упоредо са дисциплинским правилима и правима која дајемо наставницима, чије ћемо редове прочистити од оних који неће правилно да васпитавају омладину, ми ћемо дати пуна и обимна права омладини. Прво, ви ћете свој УСАОС слободно пресе лити у школе. То је потребно, јер знамо да кажњавањем нећемо успети да од ђака направимо оно што треба, као што ће то урадити омладинске организације УСАОС-а. Ми не пуштамо УСАОС у школу зато да он одвоји ђаке од школе или да се ђаци баве само политиком, већ очекујемо да он буде десна рука школским властима. Зато кад знате шта све очекујемо од УСАОС-а иако он није државна организација он треба да испуни задатак који пред њега поставља држава. Ми ћемо пронаћи једну форму у којој ће ђаци сарађивати са професорима уз помоћ организација УСАОС-а

По питањима о унутарњој организацији школе настају пометње око самоуправа и правилно је што оне престају да се стварају. Што се тиче школског савета ја сматрам да је то једна од врло погодних форми организације да се у заједници између изабраних претставника наставника, родитеља и ученика третирају школска питања и да се тиме помогне решавању унутарњих, школских проблема. Школски савет ће се бавити проблемима дисциплине, хигијенских услова школе, хигијенских и социјалних услова живота ђака ван школе, проблемом организовања ђачких радионица, кухиња и питањем старања и школовања сиромашне, али даровите деце, као и давањем саветодавних сугестија за решавање тешкоћа и за успостављање што правилнијег односа између родитеља и ђака, као и између професора и ђака. Када се буде радило о обезбеђењу ваших сиромашних другова немојте дозволити да организација буде препуштена нашој, сада сиромашној власти, него и ви треба да припомогнете тиме што ћете привући у организацију таквих установа своје родитеље и остале грађане свога места.»

Затим је другарица Митра Митровић —Ђилас наставила:

«Ми се налазимо у периоду обнове земље. Ја знам стотине херојских примера ударничког рада, стотине ударника са Црног Врха. Школа и њена просветна власт не смеју бити сметња да омладина упути све своје енергије ка плану обнове. Поставити као једно од питања организације група ученика и ученичких радионица за израду школских учила био би један мали предлог. који би користио, јер наше школе немају ни најосновнијег школског матеоијала.

Наводећи ових неколико момената и проблема из наших школа, ја мислим да ћу моћи у ваше име казати свим нашим другобима на заједничком послу да могу бити мирни, јер у нашим средњим школама имамо једну читаву армију младих људи који ће нам бити десна рука да рад у средњим школама потече правилно и дисциплиновано.»

На крају је одушевљено прихваћена резолуција са I конференције средњошколских делегата у којој се између осталог каже:

«У нашој земљи порушеној и упропашћеној осећа се потреба за стручним кадровима, који ће бити у стању да раде на њеној обнови и изградњи. Да бисмо дорасли за извршење свих тих задатака, ми се морамо оспособити, изградити од себе нове људе корисне народу и домовини:

1) Ми сматрамо да данас треба учити ради стицања што већег знања да бисмо што боље користили своме народу.

2) Да бисмо то постигли ми морамо поштовати родитеље и чувати углед и ауторитет наставника развијајући самодисциплину и настојећи да се правила школске власти спроведу у дело.

3) Ми тражимо од наше народне власти и органа просвете да се свима наставницима који ометају правилан рад у школи и покушавају да и даље у њу уносе профашистичка схватања онемогући даљи рад на васпитавању омладине.

4) Док је у школама старе Југославије спречаван приступ омладини широких народних слојева, данас ми желимо и уложићемо све снаге да се омогући школовање и радничкој и сељачкој омладини из најширих и најсиромашнијих слојева нашега народа. Ми ћемо бити главни ослонац и помоћ држави и школи у стварању школских интерната, кухиња и фондова путем којих ће се све то омогућити. Сем тога тражимо од народне власти и органа просвете да се најбољим нашим омладинцима, који су водили борбу против окупатора и услед тога пропустили много у школовању омогући да надокнаде пропуштено а онима који су се без школе у току борбе уздигли треба омогућити разним течајевима и даље уздизање и школовање.

У исто време тражимо ревизију свих сведочанстава а нарочито матурских која су добијена за време окупације.

5) Ми желимо и радићемо на развијању што обимнијег културно-просветног рада путем литерарних дружина читаоница, предавања итд.

6) Ми хоћемо да се фискултуром бави сваки омладинац и да се на томе питању као и на другима окупи сва средњошколска омладина.

7) Главни задатак нас, средњошколске омладине, је учење, али не треба да заборавимо да је привредна обнова наше земље један од најважнијих проблема наше народне власти и да зато добар део свога слободног времена морамо посветити раду на обнови своје земље.

8) Један од наших најосновнијих задатака јесте и даљи рад на учвршћивању борбеног братства и јединства наше омладине.

9) УСАОС треба да буде главна подршка за решавање свих омладинских проблема у средњој школи.

10) На крају ми се обавезујемо да ћемо повести акцију за скупљање школског материјала за ђаке школа оних крајева који су највише пострадали од окупације као што су Црна Гора, Босна, Херцеговина Лика итд.»

Са конференције су упућени поздравни телеграми маршалу Југославије и претседнику народне владе Јосипу Брозу Титу. затим народној влади федералне Србије и Централном одбору УСАОЈ-а.

МАЈАКОВСКИ И ОМЛАДИНА

За време једног од многобројних јавних наступа Мајаковског, неки човечуљак коме се нису допали стихови песника послао му је цедуљу следеће садржине:

»Ваше песме неће дуго живети: оне ће умрети заједно са вама. Бесмртност није ваша судбина«.

Мајаковски је прочитао цедуљу наглас и мирно одговорио:

— А ви дођите кроз сто година. Онда ћемо разговарати...

Није прошло сто година од дана када су биле изговорене те речи, али зар неко од нас може да сумња ко је био у праву?

Када данас читалац Мајаковског сазна за овај случај, вероватно ће узвикнути:

— Помислите само! Човек је слушао самог Мајаковског! Мајаковски му је читао своје песме, а он му уместо захвалности упућује овакве цедуље!

Уосталом, ђаво нека носи тог човека.

Када су ме пре извесног времена позвали да причам о Мајаковском рањеницима у једној московској болници, ја сам се ћетио те цедуље.

У великој болесничкој соби стајало је дванаест кревета постављених у два реда. Једанаест људи је лежало окренуто лицем према мени, а само један — крајњи са десне стране — лежао је равнодушно на леђима. Њему вероватно, није измакла ни једна реч изговорена у овој соби. Он је био слеп.

У пролазу међу креветима биле су поређане столице на којима су седели људи из суседних соба. Међу њима је био љубимац целе болнице дечак Васја, неустрашиви партизан. На његовој глави је зарастала страшна рана од убода бајонетом. Џелат је, вероватно, мислио да га је дотукао, али ето, он је жив, седи овде међу нама и осмехује се.

Брадатом официру је дошла у посету кћер. Донела је тати компот. Тата ме је слушао држећи је у загрљају. И она је, приљубљена уз оца, врло пажљиво слушала. На кревету је било неколико књига од Мајаковског.

После завршеног предавања сви су почели да моле да им се рецитују песме Мајаковског. Само не мене, већ дечака са завијеном главом, који је лежао поред самог прозора. Њима је вероватно годило да покажу човеку који је познавао Мајаковског да и они у болници читају његове песме и памте их. Они су хтели да докажу то делом, а не пљескањем.

Дечака није требало дуго молити. Међутим, сестра му је дозволила да рецитује само једну песму, пошто је рањен у главу.

Можда је то изгледало недовољно уметнички — рецитатор се наслонио на кревет, а не на клавир, али су зато пуне живота речи песме Мајаковског звучале још живље у устима човека који је савладао смрт.

Затим су ми захвалили, а слепи младић ми је рекао отприлике ово:

— Нека вам не буде криво што сте морали да говорите пред тако малим бројем слушалаца. Сваки од нас ће испричати својим друговима, десетинама другова, оно што је овде чуо о Мајаковском.

То ми је рекао један од многих читалаца Мајаковског, један од оних, који по мишљењу аутора фамозне цедуље не би требало да постоје...

Мајаковски није хтео да га »после заморног рада беру као цвет са пољане«. Он је био против оне варљиве једноставности и лажне углађености, које чине да се песма подједнако брзо запамти и заборави. Она се одмах допадне, али се идућег дана заборави.

Не, нека као што је он говорио »песму узму у руке, прочитају је пет пута и кажу: »Иако ју је било тешко разумети, ми смо, пошто смо схватили њен смисао, обогатили свој мозак и уобразиљу и још више очеличили своју вољу за борбу за социјализам«.

Баш таквог читаоца је привлачио Мајаковски — неискусног и простодушног, жедног живота, богатог осећањима. Он ће прочитати песму пет пута, али ће се зато заувек спријатељити са песником.

Таквог читаоца је Мајаковски придобијао и васпитавао, њему се он увек обраћао. Разуме се, омладина је заузимала прво место у кругу тих нових читалаца. Њој је највише одговарала смелост и ведрина његових песама, снажни поклич и ширина душе, поглед окренут напред и врела вера у будућност.

Мајаковски је био господар мисли и васпитач осећања целог покољења совјетске омладине, првог послеоктобарског покољења. Али зар само тог једног? Омладина је као зид окружавала Мајаковског док је био жив, а после његове смрти круг његових младих читалаца није постао мањи, већ је неизмерно порастао и расте сваке године. Мајаковски је себе сматрао сталним сарадником »Комсомолске Правде«. Он је сарађивао у часопису »Смена« и у лењинградским, минским, харковским и кијевским комсомолским листовима. Десетине и стотине песама Мајаковског непосредно су упућене комсомолцима, младићима и девојкама наше земље.

Путујући кроз земље Европе и пажљиво посматрајући живот око себе, Мајаковски је још онда, пре седамнаест година, видео олујне облаке који су се гомилали над нашим главама. Он је видео прве знаке хитлеровске куге, осећао је мирис новог страшног пожара и опомињао је:

»Када се пред
тобом
појаве фашисти
голорук
не буди ти«.

У његовом гласу је звучала страшна опомена упућена не само својој домовини него и целом човечанству:

»У сваком
куту
земљине кугле
радничка парола
нека буде:
Говори
с фашистима
језиком пожара,
речима куршума,
оштрицом бајонета«.

Заиста, он је био у праву.

Мајаковски је припремао младиће и девојке своје отаџбине за неизбежну борбу против фашизма, развијао је у њиховим срцима постојаност и храброст, верност и осећање човечанског поноса, мржњу према непријатељима и љубав према људима.

Они га неће заборавити. Он је био са њима у тешким часовима, када је била стављена на пробу чврстина нашег духа и у свечаним часовима празновања победе.

Прочитајте поново његове песме! То је део живе историје наше борбе у бесмртној бронзи уметности.

В. Катањан

ДРУГИ КОНГРЕС
АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ АЛБАНИЈЕ

Дуг и тежак је био пут који је прошла албанска омладина од дана окупације па све до светлих дана слободе. Она је смело, још од првих дана, уједињења и руковођена врховним командантом Енвер Хоџом водила упорне борбе са фашистичким завојевачима за слободу и независност своје земље. У јеку тих великих борби за ослобођење одржан је 8 августа 1944 године у Корчи Први конгрес антифашистичке омладине Албаније на коме је омладинска организација учвршћена и пред омладину постављени задаци беспоштедне борбе против окупатора и домаћих издајника, пуне помоћи демократској народној власти, културног уздизања широких народних маса итд. Од I конгреса омладина је испуњавала постављене задатке и упорним борбама довела до коначног ослобођења своје земље. Данас, када је Албанија потпуно слободна, када се врши последњи јуриш на Немачку, албанска омладина одржава свој Други конгрес у Тирани.

Свечаном отварању конгреса присуствовали су поред 660 делегата из целе Албаније и 388 делегата из војске и омладинске делегације Југославије, Грчке, Бугарске, Чехословачке и Италије као и шефови совјетске, југословенске и француске војне мисије, чланови албанске владе, претставници свештенства итд.

Конгрес је отворио Нико Спиру, претседник БРАС-а (албанска антифашистичка омладинска организација) и прочитао поздравна писма шефова британске и америчке војне мисије. Потом је претседник владе и врховни командант албанске народно-ослободилачке војске, генерал-пуковник Енвер Хоџа одржао говор о активности албанске владе и о међународном положају Албаније. Његов говор је био у више махова прекидан дуготрајним пљескањем и одобравањем. После њега су говорили секретари народно-ослободилачког фронта Сејфула Малесхова и претседница АФЖ Албаније Олга Плумби. Када је другарица Брана Перовић вођа југословенске омладинске делегације ступила на трибину дошло је до одушевљених манифестација маршалу Титу. Она је у своме говору подвукла братство између албанског народа и народа нове Југославије које је остварено проливеном крвљу у борбама против заједничког непријатеља и које је стога постало неразлучиво. Врхунац одушевљења је наступио када је југословенска омладинска делегација предала претседнику БРАС-а Титово попрсје у бронзи, поклон УСАОЈ-а. Том приликом је претседник БРАС-а, захваљујући се, упутио следеће речи: »У име делегата Другога конгреса реците маршалу Титу да га волимо као што он нас воли.«

После тога конгрес је говорима претставника антифашистичке омладине Грчке, Бугарске, Чехословачке и Италије наставио свој рад.

Други конгрес који албанска омладина прослављa у својој ослобођеној земљи који ће донети одлуке како да омладина још боље допринесе коначном уништењу фашизма, учвршћењу народне демократске власти и обнови земље претставља још и потврду да се је кроз тешке борбе родила нова омладина, политички свесна и јединствена. Упоредо с тим Други конгрес албанске омладине је још једна манифестација братства и јединства омладине свих балканских народа.

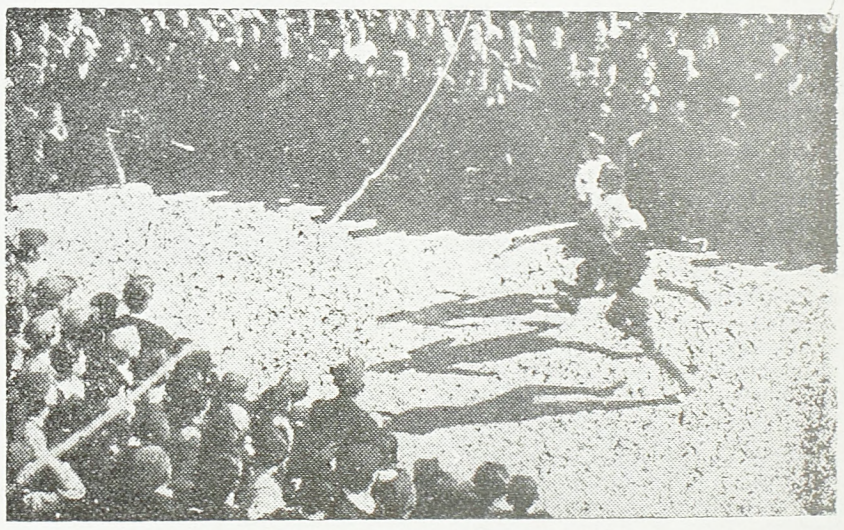

Са спортског такмичења у Ваљеву

УДАРНИЦИ

У радионици брикетнице рудника »Српски Балкан« код Зајечара, је врло живо. Ради се појачаним темпом. Дребанзи, бормашина, хобл машина и друге машине раде непрекидно. Омладинци се такмиче за прославу Светске омладинске недеље. Постижу се и пребацују постојеће норме рада.

Друг Голуб Ристић нагнут над дребангом, обрађује ваљке. Засуканих рукава, напрегнутог израза лица, прати сваки милимитар обрађивања. С времена на време погледа отворен »Билтен« где већ стоји његово име.

Шпен лети на све стране. Ваљак полако добија своју форму. За шест сати готова су два ваљка, док је мајсторима за исти посао потребно осам сати. Све су машине у покрету. На бор машини под бургијом, шкрипи лошна која се буши, јер је притисак бургије велики. Друг Душан Бордијановић запиње да да што више уради. Лошне испадају. За два сата избацио је осам лошни по четири рупа. Норма је пребачена. Остали су бушили за исто време пет-шест лошни.

ПОРУЧНИК РАЈКО

Наши су положаји на чуки, а доле под нама на стрмој падини, преко благе увале на једној мањој чуки једва осамдесет метара у ваздушној линији од нас налазили су се швапски положаји.

Друга чета добила је задатак да ликвидира упориште под нама. Друг Рајко Бајић, командир чете, пузећи пред стрељачким стројем, опрезно се спушта низ стрмен у правцу чуке са које су тукли немачки шарци из добро изграђених бункера. Рајко се са четом подвлачи, а ми га озго штитимо. Прилаз бункерима је врло тежак. Треба прећи преко благе брисане падине, кроз кишу куршума.

Другови јуришају. Они лете на бункере, не тражећи заклон. Напред је командир Рајко, а крај њега је један дванаестогодишњи курир и још двојица који нису много старији од њега. Храбри Србијанци јуришају, а Рајко баца бомбе једну за другом у швапске бункере.

За првим следи други јуриш, па трећи, па четврти... Рајко је остао без бомби. Док непрекидно, час лакше, час јаче клокоћу митраљези, све пузећи узстрмен, успео се мали курир до нас истим путем натраг вратио. Донео је торбицу бомби своме командиру.

Четврти јуриш: опет је Рајко први. Он дивовском снагом витла бомбе у непријатељске ровове. Многи непријатељски митраљези су умукли. Још само један брзи шарац из бункера на самом врху чуке пружа отпор.

Пети јуриш: јуриш на последњи бункер. Лети Рајко право на шарац и баца последњу противтенковску бомбу. Настаје страховита експлозија. Ликвидиран је и последњи бункер. Чука је освојена. Крај неповређеног митраљеза лежао је по целом телу израњавани фриц — стрелац. Рајко га је презриво погледао, наредио куририма да га однесу у штаб, узео шарац и продужио за швабама, који су бежали безобзирце. Сутрадан је на његовим грудима заблистао орден за храброст.

Љ. Ј.

«Наш фронт» лист II армије

Омладинска недеља у Хрватској

Велике ватре по брдима, запаљене широм целе ослобођене Хрватске и Приморја, означиле су почетак Светске омладинске недеље у тим крајевима. Само у Шибенику 20-ог марта било је запаљено 2.500 ватри, а по улицама су дељене значке и прогласи поводом »Недеље пролећне офанзиве«. На припремним радовима у округу Задар учествовало је 8.300 омладине. По градским зидинама Дубровника гореле су ватре и приређен је ватромет. Истога дана у граду је отворена изложба многобројних дарова омладине за I конгрес УСАОХ-а. По свим варошима и селима одржане су конференције на којима је омладина позвана да својим масовним учешћем и ударничким радом што више допринесе успеху свога славља.

Делегација српске омладине, свуда топло примана од братске хрватске омладине, провела је десетак дана у Сплиту. Тамо се омладина 22-ог скупила пред школе, одакле је на позив чланова секретаријата Градског одбора УСАОХ-а њих 3.000 кренуло на рад у индустриска предузећа и на раскрчавање града од рушевина. Омладина по радионицама дала је тога дана 1.000 прековремених часова. — У Покупљу се 148 омладинаца добровољно јавило у војску, а остала омладина је ишла у посету војсци, носећи борцима 418 оброка хране. — На оспособљавању фабрика алуминиума и мангана у шибеничком округу радило је 2.000 омладинаца.

У ослобођеном Задру омладина је нарочито свечано прославила свој празник. На његов први дан одржано је 75 састанака и 27 пионирских манифестација са 6.000 учесника. 23-ег се омладина на 128 састанака упознала са радом I конгреса УСАОХ-а. У 27 села омладина је изашла на гробове палих у народно-ослободилачкој борби. Посећена је и словеначка болница у Задру, којом су приликом рањеницима предати бројни дарови, а управи болнице један операциони сто. У току целе недеље радило се на обради поља и поправци оштећених објеката. Окопано је 820.000 чокота винове лозе.

21, свој дан, пионири су провели у свечаном расположењу. У Сплиту је хиљаду пионира, после манифестација и одржане конференције, пошло да скупља старо гвожђе по граду и дало 4.500 радних часова.

Омладина Баније, на дан ударничког рада у победу, насекла је 4.565 возова дрва, оправила 14.780 м. пруге и дала 15.323 наднице. У Дубровнику су предузети радови на поправци пристаништа Шипан и на истовару соли. Радећи на пошумљавању голети омладина је засадила 6.000 борића и 1.380 јабука. У округу Книн утрошено је 10.923 радних дана за оправку путева, пруга и рудника. У Шибенику је засађено 10.000 борића.

На дан палих омладина је масовно одлазила на гробове погинулих другова и радила за њихове породице. 5.000 омладинаца Сплита са 120 венаца и много цвећа изашло је на Ново гробље, 6 км. удаљено од града. Ту се говорило о палим јунацима, а након тога музика је отсвирала посмртни марш. Комеморацији, одржаној те вечери у сплитском казалишту, присуствовало је 1.500 омладине. У округу Книн уређено је 1.540 гробова и на њих је положено 1.114 венаца.

Међународни дан светске омладине протекао је у знаку великих манифестација и спортских такмичења. У Сплиту је било на митингу 7.000 омладине. По подне су одржане велике веслачке, ногометне и лакоатлетске утакмице. — Пред 5.500 окупљених на митингу у Книну, предата је заставица котару Книн, победнику у окружном такмичењу. Утакмица Книн—Дрниш завршила се резултатом 2:1 за домаће. У округу Шибеник одржано је 6, а у Банији 4 котарска збора. Око десет хиљада омладинаца Баније играло је тада нова кола: »Коло јединства« и »Коло свјетском омладинском тједну«.

26-ог је омладина радила на побољшању здравствених прилика и на упознавању широких народних маса са основним хигијенским принципима. У округу Биоково-Неретва окречено је 270 кућа и одржано 70 предавања, док је у Книну окречено 485 зграда. У Шибенику је омладина уређивала болницу. У Задру је опрано 2.000 пари војничког рубља, а у Покупљу 6.442.

На великом народном збору у Сплиту 27-ог је говорио секретар ЈНОФ-а Хрватске друг Бакарић. Тога дана се скупљао стари материјал за нашу индустрију. У Книну је скупљено 21.138 кг. старог гвожђа и 3.217 комада плочица и клинова за пругу. Дубровник је дао три вагона гвожђа, 2.000 кг. месинга и 6.000 кг. старих крпа.

Омладина још неослобођених крајева долазила је да на слободној територији, или код војске проведе Светску омладинску недељу. — Омладина великогоричког котара била је у гостима код »Сељиних ударника«. Ту се она упознала са значајем »Недеље пролећне офанзиве«. Пре поласка кући, II батаљон је омладинцима приредио бакљаду. — У Банији се рат још осећа. Ту је омладина направила 16 посета војницима на положају, убацила 142 примерка штампе у град, легитимисала 8.072 лица, отворила 4 школе и уредила 17 домова.

У метковском и имотском котару одржавали су се избори. Сва омладина је изашла на гласање. Покренута је акција прикупљања књига за Истру. — Рударска омладина округа Книн на своме збору, договорила се о прековременом раду и отварању стручних курсева. У току Светске омладинске недеље продукција у рудницима повећана је за 100%.

ОМЛАДИНА УВОДИ ОСВЕТЉЕЊЕ

У непосредној близини села Гамзиграда постоји електрична централа, која снабдева и Зајечар осветлењем.

И ако је само село близу електричне централе, није имало електричног осветлења. Сада су народне власти увидевши користи и потребу електричног осветлења, почеле да раде на довођењу електричне струје.

Омладина је донету одлуку, да се струја доведе у село, радосно прихватила и стално помаже на раду. Сваког дана по неколико омладинаца раде на укопавању бандера и постављању жица.

Они говоре: хоћемо да истерамо мрак из нашег села, заједно са њим и незнање, а да доведемо светлост, која ће обасјати слободу и нови, бољи живот.

Радна чета села Наупари

У току Светске омладинске недеље формирана је радна чета у селу Наупари. Новооснована радна чета провела је прве дане у ударничком раду. 17 омладинаца су за неколико часова пориљали своје заједничке баште и поправили пут у дужини од 150 метара. Омладинци су насекли 4 метра дрва за породице сиромашних другова који се налазе на фронту.

РАД У ШТАМПАРИЈИ

„Другови, још у току ове ноћи мора изаћи наш билтен. Радиће се целе ноћи", рекао је друг Веља командант гимназијског батаљона.

Другови и другарице су једногласно прихватили и после кратког времена сви су били у штампарији где су другови штампари слагали слова за билтен који ће сутра читати омладина целог округа.

Ни лицима штампара огледа се умор. Вештином и брзином са којом раде задивљују и дају полета нашим ударницима који их у раду помажу. Тишина. Ради се као у кошници. Док једни слажу слова, други припремају машину која ће избацити стотине билтена трећи секу хартију, а остали помажу другу Бранку у коректури насловне странице нашег билтена. „Другови, још једно село па ћемо почети са радом на машини", рече друг Рудић, који прелама Билтен, док ударници са засуканим рукавима и насмејаним лицима нестрпљиво очекују да се почне са окретањем на машини. Рамови су већ сложени, повијен над точком, снажно замахује млади ударник. Гломазан точак се окреће, а машина равномерним откуцајима избацује наше билтене.

Парола „наш билтен мора изаћи" остварена је.

ИЗ НИША

У машинском одељењу паковања цигарета у фабрици дувана у Нишу, другарице: Вера Живадиновић, Милева Миловановић, Вера Минић, Станка Кеч, Гордана Божић и Стана Ристић, упаковале су за један дан 1,200.000 ком. цигарета. До тада је машина паковала и израђивала 800.000 ком. Овај резултат је постигнут јер је машина прерађена на личну иницијативу и тиме је осигурано да се и убудуће производи исти број.

Омладинска одељења ручног паковања пакују цигарете преко нормале која износи 45.000 ком. дневно. Оне пакују сада по 60.000 ком. дневно у своме 8 часовном раду. Олга Аранђеловић је упаковала 70.000 ком. цигарета. У одељењу картонаже омладинка Рафајловић Радица направила је 1.600 ком. поклопаца за кутије, Злата Арсић и Ната Стајић по 5.000 ком. Омладинка Вера Станковић направила је 500 великих кутија, Крстић Брана 600 комада. Група радне јединице фабрике дувана, машинско паковање цигарета упаковало је за 4 дана у једночасовном прековременом раду 500.000 ком. цигарета, а група ручног паковања упаковала је 450.000 ком. цигарета.

Ударник

Омладинац Световолик Милосављевић, котлар исекао је пнеуматичким алатом два парчета од бакарне плоче, савио их, обрадио и наместио на котао локомотиве. Цео посао је завршио за 2 сата, док је за исти посао просечном раднику потребно 10—12 часова.

Омладина Пирота на сетвеним радовима

АУТОМАТИЧАРИ

На положају смо пред Грачаницом. Укопани на височинама, у густим јеловим шумарцима. Контролишемо важну комуникацију и цијелу долину ријеке Спрече. Добили смо вијест да једна јака усташка група има намјеру да се пробије друмом ка Тузли и даље ка Зворнику. То су од њих тражили немачки господари, опкољена дивизија, која се већ неколико дана грчи у самртном ропцу на комуникацији Дрињача—Зворник. Добили смо задатак да то спријечимо. Наша аутоматичарска јединица је запосјела положај према друму, гдје ће проћи главнина. Сад напето очекује на једном малом узвишењу, добро скривена и добро постављена.

»Непријатељ на друму«, — викну осматрач.

Густа колона у четворедима, баш као да иде на параду, а не у сигурну смрт, кретала се полако друмом. Водник аутоматичара није ништа командовао. Отстојање се скраћује. Непријатељ се очигледно не нада изненађењу. Тада је аутоматичарска јединица почела. Из безброј аутомата затрештала је ватра. Лијево од њих на друму настала је паника. Бандити су били засути кишом метака. који су језовито фијукали. Многи су скакали један преко другог, падали и остајали да леже на раскрвашеном снијегу, лица окренута сивом облачном небу. То је био први напад и прва велика поука за усташе. Нешто касније — развијени у стријелце подилазе они поново положај лијевог крила једном долином, а затим избијају на падине. Аутоматичари још не отварају ватру. Борац добро зна кад треба да пуца. Тишина. Усташе јуришају. Ево их сасвим близу, урлају као лудаци, отстојање се сасвим смањило: 200 метара ... 150 метара ... — Аутоматичари ћуте. Само око клизи преко нишанске мушице. Гвоздени су живци србијанске омладине. Ово стоји храбра Титова омладина Србије. Усташе су на равном терену као длану.

— Ватра! — чу се. Из многих цијелих аутомата осу огањ. Непријатељски строј повија се лијево и десно. Многи падају са згрченом руком на грудима. Снијег се боји црвено. Јауци се мјешају са пуцњавом. Аутоматичари опет добијају битку.

Непријатеља у паничном бјегству неста низ јаругу. Командир се смјешка, смјешкају се аутоматичари, синови србијанских села и градова. Они су од свог великог учитеља генерала Коче научили да ратују.

Залуд су се надали њемачки официри помоћи. Она им није дошла. Неће доћи ни сутра, ни прекосутра, никада. Истина лежи у лешевима у долини Спрече.

Б. П.

Са Косова

ПРЕД ПОЛАЗАК У РУСИЈУ

Пионирски батаљон I армије постројен је у каре. Дечаци се испрсили, лица им весела и некако свечана. Очекују госте — своје вршњаке, мале пионире из села. Ово су последњи дани које наши пионири — борци проводе у Срему пре одласка у Русију и зато њихови другови долазе да се поздраве с њима, да им донесу пакете за пут и да их замоле да понесу у Совјетски Савез њихове поздраве и писмо упућено пионирима, у коме кажу:

„Драги наши другови пионири
из наше велике братске Русије,

Преко наше браће, малих пионира, који су имали срећу да први угледају нашу давно жељену братску Русију, шаљемо ватрене поздраве пионирима целог Совјетског Савеза и желимо да и ви у најкраћем року посетите нашу земљу.

Истовремено поздрављамо и великога друга Стаљина.

Смрт фашизму — слобода народу!

Пионири из Ердевика — Југославија“.

Ово је последњи пут да се ови дечаци и девојчице виде овако. Када се понова буду видели биће то младићи и девојке, озбиљни и способни да стечено знање најкорисније употребе. На растанку мали пионири гледају радосно за својим другови**ма, који одлазе, а у многим очима заблистала је жеља да** и они пођу са друговима — војницима у далеку братску Москву.

В. П.

Пионири из околине Загреба

Пионири из околине Загреба армија приближава из дана у не заостају за омладинцима у дан. Истовремено гледамо швапске разбојнике, како беже из наше домовине. Поздравите нам слању дарова за борце загребачког одреда. Уз дарове, које шаљу борцима, стигло је и пи-

смо у коме кажу: »Хтели смо да дођемо к вама, али не можемо јер смо још мали. Примите наше скромне дарове, које смо припремили у такмичењу за I конгрес. Сваког дана слушамо веселу вест да нам се Црвена жељно очекујемо. Поздравите нам драгог друга Тита. Увек мислимо на њега и певамо му песмице.

Код нас свакога дана неког одведу далеко у Немачку и сваког дана некога опљачкају. Али ми се не колебамо, наша веза са градом увек ради, стотине људи пролазе кроз наше село, а ми брижно пазимо да срећно стигну к вама, јер знамо да ћете заједно пре завршити рат«.

Песма пионира XXI дивизије

Иде чета и колона
пионирског батаљона,
када она у бој креће
без победе доћи неће.
Куд удара, ту пробија
XXI дивизија.
Командир је храбар био,
целу чету сакупио.
У чети су млади борци
све Титови добровољци,
а пред четом зна се ко је,
наш командир Јанко то је.
Друже Јанко, где си, где си?
Митраљезе ти донеси,
митраљезе и машинке
да бијемо издајнике.

Приредба у Наупарима

Ових дана пионири села Наупари, ср. расинског, дали су врло успелу приредбу. Највише успеха имао је хор који је отпевао пионирску химну и песме »Ој облаци« и »Домовино«. На програму су биле рецитације, хорска рецитација »Велика истина« и позоришни комад »Велики везир и три сестре«. При извођењу програма истакли су се: Олга Вишек, Нада Павловић, Прокићева и мали Ракић.

Мала школа

Кад се стишала офанзива сви су се вратили у своје село. Дебело брдо, у Лици, опет је пуно својих становника. Школа још није отворена. Али, шта онда ако није? Учити се свеједно може! И ето неколико пионира имају своју малу школу. Кад се увече посвршавају сви послови, скупе се деца у угао собе, седну на мале троноге столице, запале свећу и уче. Међу њима је најмлађи Илија, стар свега шест година, али ни мало не заостаје за осталима. Пионире учи једна омладинка. Она сваког вечера нађе времена да их научи које ново слово док се школа не буде отворила.

Пионирима

Једно младо јато лети
Фашистима не да мира
И помаже нашу војску,
То је савез пионира.

Пионири моји драги,
Дивно коло поносито
Ускликнимо: „Да нам живи
Наш вољени маршал Тито“.

На учење, на рад сложно,
Нек процвјета земља наша
Оперимо траг издаје,
Траг четника и усташа.

На посао, млада браћо,
Нек лењивце хвата језа,
Кад одјекне пјесма рада,
Место пјесме митраљеза.

Нек одјекну наша брда,
Нек зашуме бистре воде,
Нашој земљи већ освану
Дан свијетли, дан слободе.

„ГЛАС ПИОНИРА“
(Црне Горе и Боке)

НАЈМЛАЂИ — НАЈВРЕДНИЈИ

Пионир Славољуб Јоцић је најмлађи радник у једној ковачници у Зајечару. На занату није дуго, једва 5—6 месеци, али наковњу, великом скоро као и он сам. Мишице су слабе, још је недорасло дете. Ударци чекића падају брзо један за другим

већ сам кује. Хитрих покрета, босоног, у старој, широкој италијанској блузи и француској капи, гарав и ознојен, кује по усијаном гвожђу, које грчевито стеже кљештима. За четири сата исковао је 72 шинска ексера и тиме постао ударник.

Подухват пионира из Јаровца

Често су из свога упоришта Копривнице швабе и усташе излазиле у акцију у околна села. Највише су нападали у село Јаровац, где су многе људе потукли а село попалили. Тако су једнога дана швабе и усташе опет пошле у акцију према Јаровцу. Пионири села Јаровца сазнали су да се банда опет приближава њиховом селу да изврши акцију и зато су минирали цесту чавлима и трњем.

Кад су швапски бандити својим моторима наишли на минирану цесту стали су са пробушеним гумама на котачима.

Док су бандити били упослени поправљањем мотора, пионири су се неопазице дошуњали до њих и узели им муницију, неколико бомби и једну пушку, које су одмах предали партизанима.

Пионирка са Сушака

На Сушаку, у граду пуном Немаца, ушла је у књижару једна девојчица од осам година да купи свеску и оловку. Када

су је питали да ли то она учи школу, девојчица је шапћући одговорила:

— Како бих ја ишла у усташку школу? Тамо се говори против партизана и наше војске. Они говоре и против мога оца, који је већ дуго партизан. Ја учим код куће са својим другарицама и читам новине које издају наши другови.

НАШЕ ПОЗОРИШТЕ НА ГОСТОВАЊУ У БУГАРСКОЈ

Чланови Пионирског позоришта Централ. одбора УСАОЈ-а стигли су шестог априла у Софију. Они су дошли да посете Бугарску и да обиђу своје другове, који се налазе на опоравку у њој. Делегација има 55 чланова. На станици су их дочекали између осталих и чланови софијског дечјег позоришта. Пионири су смештени по приватним домовима. Већ сутра дан по доласку дали су у позоришту успелу приредбу, на којој су изведени комади из партизанског живота, рецитације, хорске рецитације и балет.

Пионирско позориште задржаће се у Бугарској петнаест дана, за које време ће посетити Рушчук и Пловдив и дати у њима приредбе са нашим песмама и играма.

Наша деца у Бугарској играју «Козару»

„НЕЋЕ НИ МЕНИ БУКВА“

Друга санска омладинска радна бригада »Вељко Милићевић« кренула је на сечу дрва у Грмеч. Дванаестогодишњи пионир Драго Дошеновић за 12 минута оборио је једну велику букву, али се она при паду заустави на другој букви. Драго је мислио: »Нашим се друговима нису стели непријатељски бункери, па неће ни мени буква«.

Драго је сам оборио и другу букву.

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефони: 44-204 и 44-472. — Штампарија „Млади борац“, Београд, Милоша Великог 14